

جایگاه زیباشناسی هنری و آموزش در سند تحول بنیادین

شهریار خواجه صالحانی

آن‌ها در بیانیه ارزش‌های سند تحول فرایند تعلیم و تربیت در شش ساحت مورد توجه قرار گرفته است. در این بین تعلیم و تربیت زیبایی‌شناختی و هنری بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی است^۱ که به رشد قوه خیال و پرورش عواطف، احساسات و ذوق زیبایی‌شناختی متربیان (دانش‌آموزان) ناظر است. آموزش هنر و تربیت هنری در بروز نوآوری و خلاقیت، رشد اخلاقی، پرورش عواطف و احساسات، شکل‌گیری تغییرات عمیق و پایدار در سلوک فردی، رشد مهارتی، نظم و دقت متربیان تأثیری شگرف دارد. هنر اساس تربیت است و عقل و احساس متربیان را متحد، تخیل را تحریک و محیط آموزشی را دگرگون می‌کند. تربیت هنری در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ناظر به آماده‌سازی فردی و جمعی متربیان در مسیر تحقق شأن زیبایی‌شناختی و هنری حیات طیبه است. در ساحت زیبایی‌شناختی و هنری، درک معنای پدیده‌ها و هدف رویدادهای طبیعت یا هستی، رمزگشایی و رمزگردانی از پدیده‌های

هنر از نموده‌های تعالی بخش حیات بشری و یکی از تمایلات فطری انسان است؛ خداوند متعال خود جمال مطلق و دوستدار زیبایی‌ها بوده و نیکوترین نام‌ها (له الاسماء الحسنی) و نیکوترین آفرینندگان (احسن الخالقین) است. او هر چیز را با نیکوترین وجه آفریده و هم او بهترین تناسب و هماهنگی را به جهان هستی بخشیده است. در زیبایی‌شناسی و هنر اسلامی، اصل تصعید و والایش عواطف زیبایی‌شناختی مطرح است تا زیبایی‌های واقعی حیات در پشت پرده زیبایی‌های ظاهری پنهان نماند. از این رو، هنر در واقع مظهر خلاقیت‌های بشر است که شناخت و بهره‌برداری از آن در حرکت تکاملی انسان به سوی خداوند- آفریننده نبوغ و استعدادهای هنری- تأثیر عمیق دارد.^۱

«حیات طیبه» که یکی از مهم‌ترین مفاهیم کلیدی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به شمار می‌رود، مفهومی یکپارچه و فراگیر ولی دربردارنده شئون متعددی است که با عنایت به ابعاد گوناگون وجودی انسان و استقلال نسبی

**تناسب و
تطبيق پذیری
فوق العادة
فیلم، آن را به
سرمایه‌ای برای
دانش آموز، معلم
و مدرسه تبدیل
می‌کند**

در همه متربیان است. لذا لازم است در کنار رویکرد تربیت هنری موضوع محور، به رویکرد ادراکی دریافت احساس و معنا هم توجه شود و این دو رویکرد مبنای سیاست گذاری، تصمیم گیری، و برنامه ریزی واقع شوند.

ساخت فیلم های موضوع محور آموزشی مزایای بی شماری دارد. تناسب و تطبیق پذیری فوق العاده فیلم، آن را به سرمایه ای برای دانش آموز، معلم و مدرسه تبدیل می کند. امروزه بسیاری از مؤسسات آموزشی معتبر جهان به شرکت های ارائه دهنده خدمات کامل تولید فیلم مراجعه می کنند تا ویدئوهای تخصصی برای ارتباط عمیق تر با دانش آموزان و معلمان تهیه کنند. این رویکرد بالاترین سطح انعطاف پذیری همراه با جذابیت در روند تربیت دانش آموزان است.

بدون تردید سیاست آموزش و پرورش در حوزه فرهنگ و هنر باید کشف استعداد های بالقوه دانش آموزان به عنوان مدیران آینده کشور باشد و نگاه بلندمدت به این عرصه تأثیرگذار داشته باشد و از هرگونه فعالیت هنری که به شکوفایی استعداد های دانش آموزان به عنوان اصلی ترین محور توسعه کشور کمک می کند، در قالب برنامه ها، سیاست ها و الزامات آموزش و پرورش استقبال کند.

پی‌نوشت‌ها

۱. مبانی نظری. فصل اول. مبانی ارزش شناختی (۱۵-۴-۱).
۲. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. فصل دوم. بیانیه ارزش ها (بند ۴).

آشکار و پنهان طبیعت، پرورش حواس و قدرت تخیل برای بازخوانی فطرت الهی خویش و دریافت تجلیات حق در سراسر طبیعت یا هستی، درک زیبایی های جهان آفرینش به منزله مظاهر جمال و کمال الهی و ارتقای ذاتی زیباشناسانه خود، زیباسازی محیط زندگی و پیراستن آن از انواع زشتی های معنوی، اخلاقی و زیست محیطی و بهره گیری از قدرت تخیل خود در خلق آثار هنری، با هدف حفظ و تعالی میراث هنری در سطح ملی و جهانی به زبان شیوا و تأثیرگذار هنر هدف گذاری شده است.

در این ساحت، تربیت هنری موضوع محور به مثابه رویکرد اصلی و رویکرد دریافت احساس و معنا به منزله رویکرد مکمل و به مثابه جهت گیری کلی انتخاب شده است. رویکرد تربیت هنری موضوع محور ضمن برخورداری از سه قلمرو معرفتی تولید هنر، تاریخ هنر و زیبایی شناسی، شامل قلمرو معرفتی نقد هنر نیز هست که وجه تمایز این رویکرد نسبت به رویکردهای دیگر ساحت ها به شمار می آید.

خلق هنر نوعی رمز گذاری یا رمز گردانی است و درک و دریافت هنر نوعی رمز گشایی است. خلق معنا یا رمز گذاری، خاص هنرمند و کشف معنا یا رمز گشایی، مختص افراد عادی و غیراهل فن است؛ مشروط به آنکه ادراک زیبایی شناسی آن ها پرورش یافته باشد. از این رو، هدف تربیت هنری، نه پرورش هنرمند حرفه ای، که پرورش ادراک زیبایی شناسی